

Bir Şiir Analiz Denemesi

– MüjganAKYÜZ · 30 Kasım 2009

Kitabın Adı: Aşkını helal et

Yayınevi: Ceylan ofset-2009- 1. Basım- 130 sayfa

"Ölüm Yok mu Dünya'da?" şiiri Sayfa No: 78

"Ölüm günümde tabutum yürüyüp gitmeye başladı mı, bende bu cihanın gamı var, dünyadan ayrılığımıza tasalanıyorum sanma; bu çeşit şüpheyeye düşme.

Bana ağlama, yazık yazık deme. Şeytanın tuzağına düşersem işte hayıflanmanın sırası o zamandır.

Cenazemi görünce ayrılık ayrılık deme. O vakit benim buluşma ve görüşme zamanıdır.

Beni kabre indirip bırakınca, sakın elveda elveda deme; zira mezar cennetler topluluğunun perdesidir.

Batmayı gördün ya, doğmayı da seyret. Güneş'e ve Ay'a batmadan ne ziyan geliyor ki?

Sana batmak görünür, ama o, doğmaktır. Mezar hapis gibi görünür ama o, canın kurtuluşudur.

Hangi tohum yere ekildi de bitmedi? Ne diye insan tohumunda şüpheyeye düşüyorsun?

Hangi kova kuyuya salındı da dolu dolu çıkmadı? Can Yusuf'u ne diye kuyuda feryad etsin?

Bu tarafta ağzını yumdu mu, o tarafta aç. Zira senin hayuhuyun mekansızlık âleminin fezasındadır."

"Kardeş, mezarıma deftsiz gelme; çünkü Allah meclisinde gamlı durmak yaraşmaz.

Hak Teala beni aşk şarabından yaratmıştır. Ölsün, çürüsem bile, benim yine o aşkımdır."

Ölümümüzden sonra mezarımızı yerde aramayınız. Bizim mezarımız ariflerin gönlündedir.

Mevlana

Ölüm; bir kurtuluş, düğün günü, yeniden doğuştur Mevlana için. Yas zamanı değil, onu en büyük sevinçlere ulaştıracak olan vasıta. Çünkü ömrünü zaten sevgiliye kavuşma arzusuyla geçirmiş, sürekli sevgiliyi sayıklamış, O'na vuslatı arzulamıştır. Ölüm arzusuyla yanmış, ölüm özlemiyle kavrulmuş, ruhunu bu sevgiyle beslemiştir.

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Dünyevî hazları gözden düşüren ölümü sık sık hatırlayınız."

Mevlana, işte bu hadisi sürekli gönlünde ve aklında besledi. Ölümü hiç unutmadığı gibi, ölüm anındaki yaşayacağı kavuşma coşkusu "düğün" olarak niteledi.

Şairimizin şiirini incelerken neden Mevlana'yı anarak başladığımızı gelince:

Gönüller sultanı büyük Türk şairi ve mutasavvıfı , bilgin ve fikir adamı Mevlana'yı barındıran Konya İli doğumlu olduğunu söylemek yeterli olacaktır sanırım. Elbette şairimiz bu manevi havadan nasibini almış, şiirlerinde de büyük ölçüde bunun etkisi görülmüştür.

Kitabın Adı: Aşkını helal et

Yayınevi: Ceylan ofset-2009- 1. Basım- 130 sayfa

"Ölüm Yok mu Dünya'da?" şiiri Sayfa No: 78

Ölüm yok mu dünyada

Sultan olsan ne yazar
Ölüm yok mu dünyada
Her tarafı bi mezar
Ölüm yok mu dünyada

Sonu gelmez hayalin
Ne olacak vay halin
Beşik-mezar say halin
Ölüm yok mu dünyada

Yarın yok dünlerin var
"Beşeri" ünlerin var
Sayılı günlerin var
Ölüm yok mu dünyada

kaç yıl yaşarsan yaşa
kaçılmaz gelir başa
yazdır adını taşa
Ölüm yok mu dünyada

Bir resmin kalır arda
Sen uyurken mezarda
Bilmem kim kâr-zararda
Ölüm yok mu dünyada

Ah ölüm zalim ölüm
N'olacak halim ölüm
Koymaz mecalim ölüm
Ölüm yok mu dünyada

A..zade çürür beden
Ne zaman,nerde,neden ?
Böyle eylemiş eden
Ölüm yok mu dünyada

08/04/2000

A..zade (Çetin Kabak)

Su gibi akıp gitmekte şiir. Hiçbir zorlama olmadan,anında,içinden geldiği gibi ele alındığı hissedilmekte. Şair, şiirlerini yazarken sanki bir şarkı okuyor gibi yazdığını hissettiriyor bize. Yazdığı tüm şiirlerde bir melodi, ahenk bulabiliyorsunuz.

Ruhundaki ve kalemindeki ayrıcalığı görebiliyorsunuz. Zorlama giydirmeler yok, yapmacık süsleme ve imgeler yok.

Mesajlar açık,net,anlaşılır ve doğrudan. Ama sanki bir müzik ritmi gibi şiirler.

Doğal yetenek, sanatta hiçbir zaman inkar edilemeyecek bir olgudur. Varsa geliştirebilirsiniz. Yoksa... Yoktur ki zaten.

Çocukluktan, ilkokul sıralarından itibaren şiirlerinin beğenildiğini biliyoruz, şiir hayatının her safhasında onunla olmuştur.

Arabada direksiyondayken,bir eliyle direksiyona dayadığı not defterine şiirler yazdığını söyleyen birinin yaşamı başka nasıl olacak ki zaten? Elbette tüm yaşamında şiirlerle hasbihal eylemiştir.

Şiire baktığımızda, şiirde kullanılan sanatlardan zor olanları ya da uğraştırarak olanları seçilmemiştir. Şairin tarzı zaten bir Halk Ozanı tarzıdır genelde.

Redif ve kafiyeler, zengin kafiyeler yeterli olmuştur bu şiirde şairimize.

Bir Yunus misali, şiirde verdiği mesajlar ağırlık merkezidir, vermek istediği mesajlar daha ön plandadır. Sözünü sultan eylemiş, bol bol yazmış, neredeyse hem kendisini hem toplumu ilgilendiren konularda sayısı yedi yüzlere varan eser üretmiştir. Halk dilini tercih etmiş, anlaşılır ve kalıcı olmayı sağlamıştır.

Kullandığı dil oldukça sade, abartıdan uzak ve sözcükleri gerçek anlamlarında kullanmıştır. Diğer çalışmalarını da gözlemlediğimizde; esprili, hicivli bir dil kullanmayı da çok iyi başardığını görmekteyiz. Hayatındaki iniş çıkışları, maceraları, acı ve tatlı olayları zaman zaman kendisine eleştirel bir yorum getirerek, espri katarak şiirleriyle bunu sunmayı oldukça iyi başarmıştır.

Böyle bir kısaca tanımayı yapmadan şairin bu şiirde vermek istediği mesajı tam olarak anlayamayız düşüncesi ile, kısaca genel bir gözlem sundum.

Şiire dönecek olduğumuzda;

İnsan kusurlu ve eksik yaratılmıştır. Yoksa insan güller gibi mis kokulu olabilirdi, bir çiçek gibi güzellikler dolu olabilirdi. Eksikliklerin amacı, bu yurdun geçiciliğini hatırlatmasıdır. Kusur ve eksiklikler, bu dünyadaki bedenimize mahsusturlar. Ahirette, yeni bir bedenle, eksiksiz ve kusursuz bir şekilde

yaratılacağıımıza inanıyoruz.

Şairimiz, Dünya'da kusursuz bir güzellik elde edilemeyeceğine vurgu yapıyor.Gücün,hükmün,güzelliğin,paran,şöhretin vs bir yere kadar. En mükemmel gördüğümüz biri dahi mutlaka yaşlanır ve ölür. Umulmadık bir anda bir kaza yaşayabilir.Çiçekler de solar,çürür, bozulur, kokuşur. Tüm bunlar bu dünyaya mahsus eksik ve kusurlardır. Bu kısa dünya hayatında,taşıdığımız bu beden bir emanettir.Sonsuz hayatı ve mükemmel bir yaratılış ise yalnızca ahirete mahsustur.

Bir ayette, dünyanın gerçek mahiyeti şöyle anlatılır:

Bilin ki, dünya hayatı ancak bir oyun, '(eğlence türünden) tutkulu bir oyalama', bir süs, kendi aranızda bir övünme (süresi ve konusu), mal ve çocuklarda bir 'çoğalma-tutkusu'dur. Bir yağmur örneği gibi; onun bitirdiği ekin ekicilerin (veya kafırlerin) hoşuna gitmiştir, sonra kuruyuverir, bir de bakarsın ki sapsarı kesilmiş, sonra o, bir çer-çöp oluvermiştir. Ahirette ise şiddetli bir azap; Allah'tan bir mağfret ve bir hoşnutluk (rıza) vardır. Dünya hayatı, aldanişolan bir metadan başka bir şey değildir. (Hadid Suresi, 20)

Bir başka ayette ise, "gerçekten ahiret yurdu ise, asıl hayat odur" (Ankebut Suresi, 64) denir. "Asıl hayat"ımız olan ahiret ile geçici bir yurt olan dünya arasında, perde kadar ince bir sınır vardır. Ölüm, işte bu perdeyi kaldırır. Ölümle birlikte bu dünya ve bedenle olan ilişki kesilecek, yepyeni bir yaratılışla sonsuz hayata başlangıç yapılacaktır.

Ölümle birlikte başlayacak olan hayat gerçek hayattır. Eksiklik, kusur, geçicilik dünyaya ait kanunlardır. Ahiret ise çok yakındır. Allah dilediği an insanın buradaki yaşamına son verip, onu ahirete geçirebilir.. Ölümle birlikte sona erecek olan dünyanın, ahirete göre ne denli kısa olduğu Kuran'da şöyle anlatılır:

Dedi ki: "Yıl sayısı olarak yeryüzünde ne kadar kaldınız?" Dediler ki: "Bir gün ya da bir günün birazı kadar kaldık, sayanlara sor." Dedi ki: "Yalnızca az (bir zaman) kaldınız, gerçekten bir bilseydiniz," "Bizim, sizi boşbir amaç uğruna yarattığımızı ve gerçekten Bize döndürölüp getirilmeyeceğinizi mi sanmıştınız?" (Müminun Suresi, 112-115)

Ölümle birlikte rüya sona ermişve gerçek yaşam başlamıştır. Yeryüzünde "bir gün ya da bir günün birazı kadar", hatta "bir göz çarpması" kadar kalmışolan insan, yaptıklarının hesabını vermek üzere Allah'ın huzuruna çıkar. Eğer dünyada iken ölümü aklında tutmuş, Allah'a kavuşacağıının bilincinde olmuş ise, kurtulmayı umacaktır.

" Ölüm sizi her an yakalayabilir." Aslanan ona güzelce hazırlanabilmek, ölüm gerçeğini vuslat zamanı haline getirebilmek. İşte şiir, bu ana hazırlıklı olmamızı ikaz ediyor,hatırlatıyor. Düşünün, ne yaparsanız yapın, kim olursanız olun, sonunda "Ölüm yok mu dünyada"

Ölümü bir şiir gibi yaşayabilmek, onu şiirleştirebilmek, ne kadar becerebilirim bilmiyorum.
Ama bu tahlile ek olarak " Ölüm şiirdir" çalışmamı ilave etmek isterim.

ÖLÜM ŞİİRDİR

Gece sustu
Bizim olamayan geceler
Bize damlayan yağmurlar
Damlamıyor artık, damlalar küstü
Tadımıza varamayınca,
Esti tenimize değmeden rüzgârlar
Şaşırdı yönünü, bize şaşkındı
Son bir şiir yazılıyordu
Siteelere, üzülmelere dair
Şiirdi zaten hayatımız
Ölümde bir şiir, aşkta, dostta

Ölümün kendine bir şiir yazılırken
Ölmeye hasret bir şiir yazılırken
Gece sustu, kimse yok,
Ne aşk, ne dost ne arkadaş
Son bir şiirle erteleniyor hayat
Son bir şiirle noktalanıyor nefes
Şiirdi zaten hayatımız
Ölümde bir şiir, aşkta, dostta

İstediğin oldu artık
Sustum bende, susturdum şiirimi de
Üzülme,
Yalnızlık koymuştum adımı zaten
Doğarken, bu hayat şiirim
Adıydı yalnızlık
Yalnızlığım bile sustu
Gecelerimde susar bende
Hayatta susar, hayaller ve düşlerde
Ölüm konuşur bir tek benle
Tek gerçek şiir bu evrende
Şiirdi zaten hayatımız
Ölümde bir şiir, aşkta, dostta

Müjgân Akyüz